

Vergaderjaar 2008–2009

26 485

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Nr. 65

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 februari 2009

Hiermee stuur ik u een korte voortgangsrapportage over mijn MVO-agenda, conform het schriftelijke verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken van 22 januari 2009 (26485–62/2009D02526).

Inleiding

In de kabinetsvisie MVO (Kamerstukken II, 26 485, nr. 53) werd aangegeven wat de overheid wil bereiken en wat de overheid gaat doen om MVO onder Nederlandse bedrijven te bevorderen. Het motto daarbij was, en is wat mij betreft nog steeds, «inspireren (bewustwording), innoveren (MVO loont), integreren (MVO hoort bij ondernemen)». Ik benadruk dat MVO een kabinetsbrede aangelegenheid is.

Om de vinger aan de pols te houden, laat ik een onderzoekssystematiek ontwikkelen die de voortgang van de in de kabinetsvisie beschreven ambities én de voortgang van MVO bij het Nederlandse bedrijfsleven gaat meten. MVO is een veelomvattend onderwerp. De gehanteerde indicatoren zullen dan ook geen harde kwantificeerbare grootheden zijn, maar wel de richting aangeven waarin MVO zich ontwikkelt en – waar mogelijk – de effecten van het gevoerde overheidsbeleid in kaart brengen. De werking van dit overheidsbeleid kan niet worden geïsoleerd van andere maatschappelijke ontwikkelingen. Dit brengt mij op het huidige economische klimaat, mede in relatie tot MVO.

Economisch klimaat in relatie tot MVO

Ondernemers zijn zich ervan bewust dat de continuïteit van hun bedrijf samenhangt met de maatschappelijke acceptatie van de bedrijfsactiviteiten. Ook voor werknemers, bijvoorbeeld in het overleg tussen ondernemingsraden en het bestuur van een onderneming, is MVO van belang. In die zin is maatschappelijk verantwoord ondernemen een belangrijk element van ons economisch bestel. Er is dus geen reden om te stellen dat MVO een luxe is die we ons nu niet kunnen veroorloven. Dat geldt niet

alleen in eigen land, maar ook internationaal. Het is ondenkbaar dat we om reden van de crisis het naleven van mensenrechten minder belangrijk en bijvoorbeeld kinderarbeid minder ontoelaatbaar zouden vinden.

Voortgang en acties

Ik constateer dat vanaf het verschijnen van de kabinetsvisie in december 2007 er veel initiatieven tot stand zijn gekomen die tot doel hebben de integratie van MVO in het bedrijf, het product én de keten te vergroten. Het gaat enerzijds om initiatieven vanuit de samenleving: van het bedrijfsleven, de vakbonden en maatschappelijke organisaties, veelal in onderlinge samenwerking. Anderzijds om initiatieven waar de overheid het voortouw heeft.

Een goed voorbeeld van een maatschappelijk initiatief is de verklaring en het normatieve kader van de SER van december 2008 over Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. De centrale werkgevers- en werknemersorganisaties spreken daarin uit dat verdere stimulering en facilitering van MVO op alle niveaus noodzakelijk is. Partijen zijn het erover eens dat het nu vooral gaat om de praktische invulling en toepassing van dit normatieve kader in het internationale ondernemen. Als belangrijke elementen worden transparantie, verificatie en (interne) klachtenafhandeling genoemd. De SER rapporteert jaarlijks over de uitvoering van het initiatief.

Er zijn tal van instrumenten, veelal op sectorniveau, die bijdragen aan de ontwikkeling van MVO. Recent werd bijvoorbeeld de Eerlijke Bankwijzer gelanceerd, een initiatief van Oxfam Novib, Amnesty International, Milieudefensie en FNV Mondiaal. De Eerlijke Bankwijzer geeft aan hoe banken scoren op natuur, klimaat, mensenrechten, wapens, corruptie en betrouwbaarheid. Een ander voorbeeld is het initiatief om de productie van duurzaam geteelde bloemen en planten te stimuleren (Fair Flowers Fair Plants).

Hieronder schets ik kort de voortgang van de MVO-agenda. Ik doe dat aan de hand van de zes ambities uit de kabinetsvisie. Per ambitie worden enkele voorbeelden van gerealiseerde dan wel lopende acties gegeven. Het betreft geen uitputtende lijst. In de kabinetsvisie wordt ook de voorbeeldrol van de overheid genoemd. Over dit terrein wordt u periodiek door de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (duurzaam inkopen) of Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (duurzame bedrijfsvoering rijksoverheid) geïnformeerd (o.a. Kamerstukken II, 30 196, nrs. 32, 33 en 44).

1. Kennis en bewustwording blijven bevorderen

- MVO Nederland, actief als wegwijzer en aanjager van MVO bij het MKB, wordt tot en met 2012 door de overheid ondersteund. Naast het ministerie van Economische Zaken (EZ) dragen ook de departementen van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking (BZ/OS) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) financieel bij aan MVO Nederland. MVO werkt met diverse brancheorganisaties samen aan de MVO-agenda. Eind maart organiseren MVO Nederland en EZ een bijeenkomst voor alle betrokken branches om kennis en ervaring uit te wisselen.
- De Kamers van Koophandel hebben MVO in 2008 en 2009 opgenomen in de nationale agenda. De dienstverlening van de Kamers van Koophandel richt zich op de bewustmaking van ondernemers over de zakelijke en maatschappelijke voordelen van MVO als onderdeel van de bedrijfsvoering.

- MVO is een belangrijk aandachtspunt in de dienstverlening van de EVD. Het internationale bedrijfsleven wordt via diverse programma's gestimuleerd tot MVO. Het gaat onder andere om de programma's PSI, TS PSOM, Prepare 2 Start en ORIO. Medewerkers van de EVD worden getraind om in gesprekken met klanten MVO aan de orde te stellen.
2. Transparantie en verantwoording verbeteren
- De Transparantiebenchmark 2008 is eind januari 2009 gepubliceerd. U bent hier separaat over geïnformeerd (Kamerstukken II, 26 485, nr. 64).
 - Het Global Reporting Initiative (GRI) wordt op diverse manieren door de Nederlandse overheid ondersteund. Het ministerie van LNV subsidieert bijvoorbeeld de ontwikkeling van specifieke rapportagerichtlijnen voor de voedselverwerkende industrie.
 - Staatsdeelnemingen worden aangemoedigd volgens de GRI richtlijnen te gaan rapporteren.
 - Richtlijn 400 van de Raad voor de Jaarverslaggeving geeft aanbevelingen voor de informatie in het jaarverslag over de maatschappelijke aspecten van ondernemen. Naar aanleiding van het SER-advies inzake globalisering heb ik de Raad verzocht deze richtlijn aan te passen op het punt van ketenbeheer.
 - Het Nationaal Contactpunt voor de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (NCP) organiseert op 30 maart a.s. een stakeholderoverleg over de samenhang van verschillende gedragscodes voor MVO.
 - Ook staat het NCP open voor de behandeling van klachten over bedrijven die de richtlijnen op het vlak van het verstrekken van keteninformatie aan belanghebbenden niet naleven.
3. Aandacht voor de aanjagers van MVO
- Ondersteuning door EZ en BZ/OS voor de periode van drie jaar van de benchmark van het duurzaam beleggingsbeleid van pensioenfondsen die jaarlijks wordt uitgevoerd door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO).
 - Opname van MVO in de geactualiseerde Code Tabaksblad naar aanleiding van het door mij gevraagde advies van de Commissie Burgmans hierover. U bent hierover separaat geïnformeerd (Kamerstukken II, 26 485, nr. 61).
4. Koppelen MVO/duurzaamheid aan innovatie
- Op strategisch niveau worden innovatie en duurzaamheid meer en meer aan elkaar gekoppeld. In de maatschappelijke innovatieagenda's Water, Gezondheid en Veiligheid wordt beschreven op welke manier kennis, vernieuwing en ondernemerschap worden ingezet voor vraagstukken van nu. U bent hierover separaat geïnformeerd (Kamerstukken II, 27 406, nr. 120).
 - In de bestaande innovatiesubsidie-instrumenten speelt MVO/duurzaamheid op dit moment op diverse manieren al een rol. Zo kunnen de innovatievouchers ook ingezet worden voor duurzaamheid.
5. Internationale diplomatie versterken
- MVO vormde een onderdeel van de agenda van onder andere de volgende economische missies in 2008: Vietnam, Golfstaten, Rusland, Turkije, China, Indonesië en Marokko. Ook bij diverse inkomende bezoeken van buitenlandse delegaties vormt MVO een onderdeel van de agenda.
 - Samen met de Chinese overheid is een traject gestart dat kan leiden tot een wederzijds Memorandum of Understanding over MVO.

- Steun van het ministerie van Economische Zaken voor de Nederlandse inbreng bij de totstandkoming van ISO 26 000, een wereldwijd multistakeholderinitiatief dat moet leiden tot vaststelling van een internationale norm voor MVO in 2010.
6. Aan de slag met MVO in de internationale keten
- Het Initiatief Duurzame Handel (IDH) is in oktober 2008 met steun van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking van start gegaan. Deelnemers aan dit initiatief willen gezamenlijk werken aan verduurzaming van internationale handelsketens met aandacht voor mens en milieu in ontwikkelingslanden.
 - Op 1 december 2008 organiseerde het ministerie van Buitenlandse Zaken, in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken een Bedrijfslevendag in het kader van de Mensenrechtenstrategie van het kabinet. Zowel vanuit het bedrijfsleven als vanuit maatschappelijke organisaties was waardering voor de rapportage aan de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties door de speciale vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voor bedrijfsleven en mensenrechten, professor John Ruggie. Een groot aantal bedrijven gaf aan met de aanbevelingen uit dit rapport aan de slag te gaan. Bij deze gelegenheid noemde professor Ruggie het Nederlandse model van het onafhankelijke Nationaal Contactpunt voor de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen de «gold standard» voor maatschappelijke klachtenprocedures.
 - Op 22 december 2008 zond ik u de visie van het kabinet op de verantwoordelijkheid van bedrijven in de keten (Kamerstukken II, 26 485, nr. 62). Daarin werd een aantal specifieke maatregelen aangekondigd.

Afsluitend

Met de bovengenoemde acties is veel in gang gezet. Ze dragen bij aan de doelstelling van het kabinet dat alle bedrijven zich bewust worden van de maatschappelijke effecten en verantwoordelijkheden die ondernemen met zich meebrengt en de kansen die MVO biedt én dat bedrijven zich ook daadwerkelijk inzetten om MVO in hun kernactiviteiten te integreren.

De staatssecretaris van Economische Zaken,
F. Heemskerk